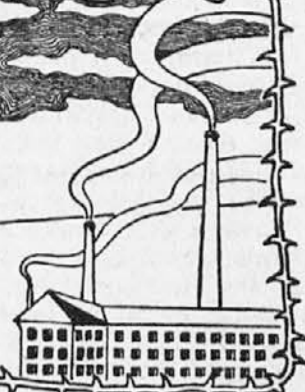

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
petek.

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Na o'čnina znaša:
celoletna . . . K 3—
poluletna . . . „ 1.50
četrtna . . . „ 0.75
Posam. št. „ 0.10

Štev. 36. V LJUBLJANI, dné 9. avgusta 1907. Leto II.

Brez vere.

Že parkrat smo mimogrede omenili tudi vero. Mimogrede namreč, ker naš list ni liberalen ali pa socialnodemokratičen, ki čenčajoved no samo o veri, ampak je delavski list, ki ima namen zboljšati sedanje slabo stanje delavstva. V našem listu dobi delavec vedno dovolj prostora za svoje pritožbe, nimamo pa navade, da bi vedno polovico prostora porabili za verske zadeve. To naj delajo, kakor dosedaj tudi še naprej liberalni in socialnodemokratični listi, ki jim je brezverstvo prva in zadnja stvar, drugo, posebno delavske koristi, pa ne dobe prostora. Delali bomo tako tudi še naprej. Danes pa omenimo par glavnih stvari, in sicer zato, ker zadnje čase posebno socialnodemokratični listi pišejo toliko o veri, da bi človek mislil, da so ti listi postali glasilo kake bratovščine in da njihovi uredniki nosijo debele vrvi okoli pasu. Mi jim privoščimo to veselje, saj drugega tako ne znajo reveži, kakor zabavljati čez »farje«, koliko pa to delavstvu koristi, o tem naj razmišljuje in sodi delavstvo samo.

Razložimo torej ob kratkem svoje stališče. Večina slovenskega delavstva je verna in nemno se mu zdi brezverstvo, naj bo že liberalno ali pa socialnodemokratično. To se jasno kaže iz dopisov, ki jih dobivamo od vseh strani. Tudi naše mnenje je, da se bo socialni nered in kapitalistično oduševstvo ozdravilo edino le s pomočjo krščanske pravičnosti in krščanske ljubezni. V tako zaničevanem srednjem veku se po cerkvenem vplivu niso smele jemati obresti, ki so glavno zlo sedanjega časa in delavec je zaslužil v današnji vrednosti povedano po 4 do 10 goldinarjev na dan. To je bilo pravično.

Ozrimo se pa sedaj na strokovno delavsko organizacijo. Ali ima vera kaj opraviti v strokovnem društvu? V pravilih nobenega društva je ni, torej nima z društvom popolnoma nobene zveze. Naš vzor in vzor vsakega pravega delavskega prijatelja in vsakega zavednega de-

lavca mora biti strokovno društvo, ki ni ne politično, ne versko, ampak samo delavsko. V strokovnih društvih in zvezah naj se združi delavstvo, da se medsebojno podpira, skupno bori proti izsesavajočemu kapitalizmu in vzajemno brani in zahteva svoje pravice. Tako so bila tudi prva strokovna društva in so še po večini v Ameriki, kjer se milijoni organiziranih delavcev imenujejo — vitezi dela, na Angleškem, ki ima najboljšo delavsko organizacijo, in drugod. Poglejmo pa, kako se je vršilo strokovno združevanje na Nemškem. Tudi tu so se ustanovile nepristranske strokovne zveze (neutrale Gewerkschaften). Teh so se pa polastili socialni demokratje. Takoj se je pričela protiverska gonja. Z vsemi sredstvi, s predavanji in časopisi so začeli širiti brezverstvo, ker to je njim vedno prva stvar. Seveda se je pametnim delavcem to začelo gnusiti in ustanovili so si lastne organizacije, ki se imenujejo krščanske strokovne zveze, a le v nasprotju s socialnodemokratičnimi. Še ni deset let, kar so pričeli in že je čez pol milijona delavcev tako organiziranih. V pravilih in v društvih ni nič govora o veri, a nasprotno tudi ne o brezverstvu kakor pri socialnih demokratih, vsak ima vero kakoršno hoče, o tem se v strokovnem društvu sploh ne govori. To je prav in ko so se ustanovljale naše strokovne organizacije, smo imeli za vzor take nestranske organizacije, ki vprašajo svoje člane le to, če si delavec in družega nič. Nemške organizacije združujejo katoličane, luterane, kalvince in vsak lahko shaja v društvu, ker ga nihče ne vpraša po veri. Se enkrat povdarjamo, da mi nastopamo proti socialnodemokratičnim strokovnim organizacijam tudi zato, ker širijo v društvih sovraštvo proti veri, ravno tako bi bili pa mi proti onemu, ki bi hotel mešati v strokovna društva — vero. Drugače naj bo pa prostost. Strokovno organizirani delavci naj se združijo, če so verni, posebej v katoliških izobraževalnih društvih, če pa niso, naj imajo svoje izobraževalne organizacije, kakoršne hočejo, a v strokovnih društvih naj se, ne govori ne proti veri in ne za vero. Tukaj smo delavci, edinole izsesavani delavci, ki se borimo proti oderuhom.

Dolžnost nas veže, da govorimo odkrito o socialnodemokratični protiverski gonji. Koliko imajo uspeha? Pri nekaterih pač, a to so tisti, ki propadajo, ki se ne brigajo za drugo, kakor za hipno uživanje, pri resnih, odraščanih možeh pa malo. Vedno tožijo voditelji, da brezverska misel prepočasi prodira med delavstvom, če tudi navadno ne govore delavcem veliko drugega, kakor o veri in o »farjih«. Pa poslušajmo voditelje same. Edmund Fischer priobčuje o tej stvari zanimiv članek v »Neue Gesellschaft«.

Kake uspehe smo dosegli z našim bojem proti veri, vprašuje v članku Fischer? Ali smo lahko zadovoljni?

Odgovor je odločno slab za socialno demokracijo. Veliko se jih ne zveni za naše nauke. Seveda marsikateremu smo pa tudi iztrgali vero iz srca. Namesto vere so jim dajali politiko in pa vživanje. Toda sama politika ne zadostuje ljudem in uživa se le nekaj časa. Ravno najrazumnejši naši ljudje, tako pravi, čutijo, da jim nekaj manjka, ker smo jim vzeli vero. To se je pokazalo očitno na Saškem, ko je voditelj Stern priredil v veliki dvorani za

Sedmi strankarski shod kršč.-soc. avstrijskega delavstva.

Strankarstvo vodstvo krščansko-socialnega avstrijskega delavstva sklicuje sedmi strankarski shod dne 29. in 30. septembra v Linc. Spored: 1. Sestava in volitev odsekov. 2. Poročila strankinega vodstva in deželnih organizacij, poroča državni poslanec Adolf Anderle. 3. Parlamentarno poročilo, poroča državni poslanec Leopold Kunšak. 4. Organizacija in agitacija, poroča Franc Bittner. 5. Volitev strankinega vodstva. 6. Časopisje, poroča Franc Spalowsky. 7. Karteli, poroča državni poslanec dr. Janez Ev. Krek. 8. Bodoče naloge socialne postavodaje v Avstriji, poroča dr. Franc Hemala. 9. Predlogi in resolucije. 10. Slučajnosti.

Za strankino vodstvo

Leopold Kunschak, predsednik.
Adolf Anderle, tajnik.

Bajda.

Kdo je umazan?

Bilo je slabo vreme, grd, deževen pomladanski dan. Velike, kot cesta široke luže in globoko blato je strašilo slednjega pešca. Janez Pleša se je peljal ta dan z znancom iz sosednje vasi v bližnji trg. Rad je sprejel vabilo znanca, naj prisede, ker je bil svoj voz ravno prodal.

Vozila sta le bolj počasi, zato sta pa imela priliko, zatopiti se v globok razgovor. Očividno sta bila enih in istih misli, ker sta si drug drugemu živahno pritrjevala, — o razporu ni bilo sledu, kakor ne sploh nikoli.

Kar zazreta berača z malho na plečih. Mož je jedva gazil blato, opiraje se na dve palici. Slednjič je obnemogel sedel na občestni kamen, se globoko sklonil in topo in brezdejno zrl na dohajajoči voz.

»Ti prijatelj, vzemi onega le reveža na voz, glej, popolnoma je obnemogel; če ga obide slabost na tej zapuščeni cesti in v tem vremenu, bi bilo nevarno,« ogovori Janez sočutno prijatelja.

»Kaj pa ti pade v glavo! Ne, tega pa ne!«

»Zakaj pa ne? Dobro delo storiš!«

»E, si bo že pomagal naprej do prve hiše, saj ni več tako daleč.«

»Jaz bi pa rad vedel, zakaj mu ti nočeš pomagati?«

»Ko bi bil kak spodoben človek, bi ne dejal, a le poglej ga, kako je ves umazan od blata — še kočijo bi mi onesažil.«

»No, če je taka,« opomni Janez užaljen, »pa ti jaz plačam snažnino v trgu.«

»Saj sem že rekel, da ga ne vzamem na voz, ne bodi siten!«

»Kakor vidim,« ga zavrne spet Janez, »ne morem govoriti s tabo kot prijatelj; koliko pa zahtevaš zanj voznine?«

»Veš kaj, Janez, voz je moj, in ti se nimaš vtikati v mojo stvar,« odgovori voznik in pogleda srpo Janeza, »na voz pa ne vzamem tega umazanca za noben denar, pa je konec besedij!«

»No, potemtakem sva midva tudi končala, srečno vozi.«

In Janez skoči z voza k bornemu revežu, voznik pa požene konja v dir — — —

delavstvo več predavanj z naslovom: »Ali je Bog!« Na stotine in stotine sodrugov je prišlo poslušati in Fischer sam pravi, da ne zato, da bi slišali kako zabavljanje proti »farjem«, ampak vlekla jih je neka notranja sila, p o t r e b a v e r e. Ljudje čutijo, da mora biti neka vera in hudo jim je v srcu, ker smo jim iztrgali Boga, zato ga pa iščejo sami, ker v skrbeh in težavah in ob koncu življenja ne marajo biti brez — Boga. Fischer se boji, da ta želja po Bogu in po veri med sodrugi lahko postane nevarna socialni demokraciji in meni, da se je bati dneva, ko se bodo sodrugi naveličali poslušati samega zabavljanja in bodo obrnili socialni demokraciji hrbet. Seveda, kolikor časa ni bilo drugih organizacij, kakor socialnodemokratičnih, je delavec vstopal v te zavoljo kruha, sedaj ima pa tudi druge jednako močne socialnim demokratom nasprotne organizacije na razpolago.

Dalje potem Fischer pravi, da bo z omiko in svobodo to izginilo. No, no, saj jo poznamo to »omiko in svobodo«, ki je ravno delavcem najbolj škodovala in jim naložila verige, ki jih še sedaj ne morejo strgati.

To so stvari, ki jih socialni demokratje že sami pripoznajo. Zapisali smo jih pametnim in treznim možem v prevdarek. Delavstvo naj samo razmišlja o takih stvareh, naj si samo, brez socialnodemokratičnih voditeljev prosto izbira »vero in postave«. In mi mislimo, da prepad, ki nas loči, ni nepremostljiv, ali ga pa sploh ni, delajo ga le tisti, ki dosedaj žive od delavske neumnosti. S takimi troti pa proč, zavedno delavstvo jih ne potrebuje!

Prometna zveza.

Vsem članom »Prometne zveze«. Popolnoma utemeljeni nezadovoljnosti med uslužbenci malone vseh zasebnih železnic sledi najbrže v kratkem proglasitev pasivne resistence, če prizadete uprave ne uslišijo prošnja uslužbencev. Glede na važnost resnega položaja je smatralo vodstvo »Prometne zveze« za svojo dolžnost skleniti v svoji seji dne 27. julija sledeče:

»Osrednje vodstvo »Prometne zveze« izjavlja, da se popolnoma strinja z vsemi opravičenimi zahtevami sotovarišev in zato pozivlja vse v »Prometni zvezi« organizirane tovariše, da se brezpogojno pridružijo pasivnemu resistentnemu gibanju, ako se prigasi, in jim zagotovi vso normalno in materialno podporo, s katero razpolaga, ako izbruhne pasivna resistenca.«

Prispevek za pogrebni zaklad za mesec julij znaša 75 vinarjev, ker je umrlo 15 članov.

Strašna železniška nesreča v Spielfeldu. Dne 6. t. m., ob pol 4. uri zjutraj je zavozil tržaški brzovlak št. 6 na spielfeldski postaji v rezervno lokomotivo. Brzovlak št. 6 je imel nekaj zamude. Čuvaj Kienreich je zato pustil, da je peljala rezervna lokomotiva s tira št. 4 čez tir št. 1, po katerem vozi brzovlak na vzhodni postajni tir, da sestavi neki tovorni vlak. A ko je vozila rezervna lokomotiva še po glavnem tiru, je že dirjal po njem brzovlak št. 6. Pred Spielfeldom je tir kriv in zato strojevodja brzovlaka, ki vozi skozi postajo z brzino 50 kilometrov, ni videl prej, kakor šele v zadnjem trenutku. Jutranji mrak je še bolj otežkočil razgled. Sicer je strojevodja Wondrak z vso silo zaviral, a bilo je že prekasno. Brzovlak je zavozil v rezervno lokomotivo in jo je porinil kakih 100 metrov naprej. Rezervna lokomotiva je popolnoma razbita potegnila za seboj štiri vozove tovornega vlaka, ki so se tudi razbili. V kupu razbitih voz je obtičala nato brzovlaka lokomotiva. Popolnoma razbit je bil nato vlakovodje voz in vržen pravokotno s tira. Prevržen je bil tudi poštni voz in je ležal čez tir. Prvi osebni voz je tudi poškodovan, drugi voz tretjega razreda je bil manj poškodovan. V prvem trenutku je bilo vse zmedeno. Potniki, ki so večinoma spali, so zagnali strašen krik. V prvem trenutku so izgubile vodilne osebe glavo. Prve zdravniško pomoč je podelil ranjencem honvedni višji zdravnik dr. Guyray. Pozabili so celo poklicati železniškega zdravnika, ki stanuje 20 minut od postaje. Šele čez dve uri je prišel prvi pomožni vlak iz Maribora in kmalu za njim iz Gradca. Strašne smrti je umrl kurjač Zisl. Bil je ves sežgan, ker je ravno kuril, in stisnjen med železje. Zlomljeni sta mu obe nogi in razparan je imel trebuh. Ko so ga nesli v postajno poslopje, je še dihal, a kmalu nato je umrl. Koža je visela od rajnika. Strojvodja rezervne lokomotive, Weith, je bil ranjen na glavi in je umrl kmalu potem, ko so ga

prepeljali v mariborsko bolnišnico. Na stopnicah lokomotive je stal čuvaj Kienreich s signalno svetilko v roki. Zagnalo ga je daleč proč in je nezavesten obležal. Ni mogel govoriti. Mislilo se je, da je mrtev. Poleg dr. Guyray se je pečal z ranjenci še neki drugi zdravnik, ki se je peljal z brzovlakom. Ranjence so obvezavali z obvezili, ki so na postaji. Zisl je umrl, ko so se z njim pečali zdravniki. Vlakovodja v prvem vlakovem vozu, Kerblöder, je gledal skozi vrata in je zagledal tudi rezervno lokomotivo. Videl je, da je nesreča neizogibna in se je obesil na neki drog, da bi ga ne zmečkale razvaline. Čez sekundo je začul gromoviti pok. Začutil je, da je dvignjen v zrak in je letel v prepad. Izgubil ni zavesti in se je cel čas držal droga. Zato ni bil ranjen in je zadobil pri nesreči le živčno razburjenje. Poštni voz je bil vržen na goro. Od poštnega osovja so ranjeni nevarno poštni oficijal Tietz, nevarno živčno razburjenje; Erthaler, poštni sluga, zdrobljenje kosti, nevarna poškodba; Janez Kretschmer, poštni asistent, lahko ranjen; Rudolf Tuscher, pomožni poštni sluga, lahko ranjen. Ob nesreči se je prijel Erthaler za vrata, njegov tovariš se ga je prijel. Vržena sta bila skozi vrata. Oficijal Tietz je padel s stola. Nadalje sta lahko ranjena še strojevodja Wondrak in kurjač Maschowitz. Izmed potnikov so bili poškodovani: dr. Marsyk, sodnijski notar na Reki, lahke poškodbe; inženjer Sontgerath z Dunaja, pretresenje in lahke telesne poškodbe; Heller z Dunaja, uradnik, pretresenje in lahke telesne poškodbe; Lappert, nakupovalec, lahka poškodba; Korschetz, lahka poškodba; Schäffer, poštni uradnik, lahke poškodbe; gospa G. z Dunaja, lahke poškodbe; gospica Werdersheim z Dunaja, lahka poškodba; Korschetz, lahka poškodba; Rind iz Šoštanj, lahka poškodba; Jurija z Dunaja, lahka poškodba; Gračanka Plötzlichlahke poškodbe. Popoldne je prišla v Spielfeld vdova Zislova. Strašno je jokala. Zisl je bil jako zanesljiv kurjač. Zapušča vdovo in eno siroto. Tudi umrli Weith je oženjen in zapušča dvoje otročičev. Ranjen je bil tudi profesor Kristofič iz Kopra. Honvedni višji zdravnik se je pripeljal z Reke. Peljal se je v svojo garnizijo Körmend. V Gradcu je nameraval obiskati neko rodbino in to bi ga bilo kmalu stalo življenje, ker se ni peljal naravnost v svojo garnizijo. Letos je že dvakrat posredoval pri železniških nesrečah med vožnjo iz Reke v Buđimpešto. Erthalerja so prepeljali v Gradec v bolnišnico usmiljenih bratov in je njegovo stanje relativno povoljno, poštnega oficijala Dietza so pa prepeljali na Dunaj v wiedensko bolnišnico. — Škoda na blagu znaša nad 100 tisoč kron.

Za uslužbence državnih železnic. Na zasebnih železnicah so povsod nameščeni »portirji« z napisi. Naslov je tudi popolnoma opravičen. Vsak popotnik ve, kam naj se obrne. Zadnji čas bi pač že bil, da bi »Thürstherjem« po državnih železnicah tudi dovolili naslov »portir« in ne tisti neumni naslov »Thürsther«. Zahteva se, naj se imenujejo portirjem I. in II. skupine »Thürstherji«. Potrebno je tudi, da dobe vratarji svoj določeni prostor ob prostem času.

Kresnice. Delavci Hrvatje, okolu 200 po številu, kateri delajo na progi južne železnice pri Kresnicah in Litiji, so v torek opoldne začeli štrajkati. Zahtevajo plače 2 K 40 h. To je res pasja plača v taki pasji vročini, kakor je te dni. Čudno, da delavcem ne zavre kri od vročine. Prevzeti so tako od sopare, da se jim še jesti ne ljubi. Poleg tega jih pa še »banmajstri« surovo silijo, da naj hitro delajo. Tudi domači stalni delavci so slabo plačani. Na dan 1 K 60 h do 1 K 80 h. Ni čudno, da spravlja južna železnica milijone čistega dobička, ko svoje delavce tako pritiska.

Ker je bil član »Prometne zveze«, so odpustili že meseca januarja iz službe nekega železničarja. Mož se je sramoval in je vodstvo zato izvedelo le slučajno. Zarubili so mu pohištvo, otroci so v bolnišnici, žena pa služi 12 K na mesec. »Prometna zveza« mu je sicer zagotovila s 1. septembrom službo, a revež je še v veliki bedi in se zato naprošajo zbirke zanj.

Med brati in sestrami.

Maribor. Piše se nam: Ko so enkrat državnozbornske volitve minule, smo marsikje slišali: Da, zdaj bo že za živeti, zdaj, ko pridejo socialnodemokratski poslanci na Dunaj, bodo že skrbeli, da ne bo taka draginja. Neka ženska je celo dejala: »Da bi že le enkrat na Dunaju bili.« In bili so dva, tri in še več tednov in med

tem časom se je cena namesto znižala šele povišala pri marsičem. Ko je bil za dan 29. pr. m. napovedan shod pri Götzju, je vse vrelo tja, kaj nam bo neki povedal poslanec Resel. Toda zavrtel je že tako staro lajno, ki poje ono socialnodemokratiško pesem: da so vsega, kar njim ni po volji, krivi krščanski socialci. Par zaušnic predsedniku zbornice in Luegerju, kateere pa seve ta dva nista čutila, in pa hvala socialnodemokratiških poslancev bilo je vse. Drugi dan pa so kritikovali in dejali: smo mislili, da bo vendar Resel kaj boljšega prinesel z Dunaja, pa je samo staro lajno sukal.

Maribor. Poroča se nam: Ko so bile tukaj ožje volitve, sreča socialni mokrač kmeta iz Pobrežja pri Mariboru in mu zažuga tako-le: »Fardamani pauer, zdaj boš mogel pa sam bolj delati, hlapec ti ne bo več delal od ranega jutra do pozne noči, ampak samo osem ur na dan. To bodo zdaj že nardili naši poslanci, da boš vedu.« Kmet mu pa prav mirno odgovori: »Kadar mi bo hlapec delal osem ur na dan, takrat boš pa ti namestodeset dal dvajset krajcarjev za liter mleka.« In šel je počasi naprej. Kmetje! To so tisti vaši prijatelji, katere nekateri radi podpirate na shodih, ki jih prirejajo.

Maribor. Pišejo nam: Tukaj v delavnici južne železnice je neki delavec, ki misli, da je že veliki gospod, če ima celo čevljarja pod svojo komando. Toda v tovarni ni kakor v gostilni delavskega konzuma, kjer bi on rad gospodaril. Ko je pred kratkim nekega delavca hotel krstiti z vodo, mu ta brez da bi pomišljal povrne krst z birmo in mu pritisne gorko zaušnico. Seveda ure ni dobil pri tej birmi, pa saj jo on tudi ni dal nikomur, čeprav jo je obljubil. V tretje gre rado, morebiti še dočakamo, ko bo tretji-krat birman ta veliki gospod.

Idrija. Naša strokovna organizacija. Prijateljem našega strokovnega društva naznanjamo, da se člani sprejemajo in mesečni doneski pobirajo vsako nedeljo ob 9. uri dopoldne v društvenem prostoru, v Rožnih ulicah št. 123 v hiši g. Terezije Petkovšek. Vabimo torej zlasti one delavce, ki so svoj pristop obljubili že pred ustanovitvijo društva. Vstopnina znaša 40 h, mesečnina pa 30 h. Članom so tudi že nekateri časniki na razpolago. Ko si društvo opomore, si ustanovi tudi knjižnico. Ko je dne 24. julija obiskal naše mesto Idrijo gospod deželni predsednik Schwarz, se je istemu poklonila tudi deputacija tega društva ter mu izročila spomenico, proseč ga pomoči pri prizadevanju društva za koristi našega delavstva. Či deželni predsednik je odposlanstvo zelo prijazno sprejel ter obljubil poučiti se o naših razmerah in po svojih močeh podpirati na pristojnem mestu izražene v spomenici.

Za nedeljski počitek se potegujejo tudi naši socialni demokratje. Ker med tednom ne mora dobiti Kristan kosce za pokositi senožeči Podroteje, ker so vsi mokrači vedno še po ših-tih na postranskem delu, je najel mokrača pa za v nedeljo, in šli so jo res kositi ali bolje rečeno geruš pit, in zvečer, ko so se domov vrnili, so se pri Podroteji stopli, pa hočejo, da bi bili edini, ki sami tak lep zgled dajejo. Tudi neki rudniški paznik, ki je letos kupil posestvo v Kanomlji, ni mogel dobiti koscev. Najel je zato več rudarjev mokračev, da so šli v nedeljo kositi. Ali tudi ta mož se je opeknel s temi delavci; so tudi večinoma le geruš pili, namesto kosili.

Idrija. Promet »Krščanskega gospodarskega društva« v mesecu juliju: Prejemki: za blago 14.058 K 62 h, na deležih 49 K, pristopnice 6 K, skupaj 14.113 K 62 h. Izdatki: za blago 14.748 K 89 h, voznina 129 K 33 h, užitnina 157 K 62 h, davki 450 K, upravni stroški 203 K 10 h, razno 27 K 32 h, skupaj 15.716 K 26 h. Torej promet 29.929 K 88 h.

Tržič. Na noge bratska društva tržiška, dne 25. avgusta t. l., in pohitimo k našim vrlim bratom na Jesenice, da bodo naša društva častno zastopana pri velikem zboru katoliških izobraževalnih in strokovnih društev itd. Ta dan hočemo pogledati dela teh junaških mož in se poučiti za organizacijska dela. Vsa naša katoliška organizacija naj se udeleži tudi s pevskim zborom in z zastavo. Tudi naš mladi telovadni odsek ne sme doma ostati in naj poleti k skupini telovadcev, da tam vidite vaše prednike, kaj zamore disciplinsko delo, in se poučite in sklenete, da morda ob letu dni tudi vi lahko se pridružite tem vrlim četam, kateri vas bodo z veseljem sprejeli v njih vrste in vsi kot en mož nastopate bodi kjerkoli. Ako na zvon udariš, zapoje, tako je tudi notica v »Naši moči« št. 35 2. avgusta t. l. zbudila naše zaspane občinske može o draginji mesa. Izgovarjajo se na

razne načine, da občina nima nič pri tem, me-sarji smejo delati cene, kakor se jim poljubi, potem je čisto jasno, da imajo ti možje pri me-sarjih druge cene za boljše vrsto meso, kot pa delavci za vse ostanke mesa; ni jim mari bri-gati se za poizkus, kake zgube delajo, nasprot-no pa se za take stvari, katere jim v resnici niso prav nič mar, n. pr. so si sedaj omislili dva pometača za pometanje trga, za katere bodo plačevali 80 K mesečno, kljub temu, da je ce-sta skozi trg erarična, katera pelje čez L'ubelj, in to mora vendar država oskrbovati, da je čista, kakor morajo tudi druge državne poti čistiti državni cestarji, a naša občinska bla-gajna je bogata in lahko dva ali še več takih mož plačuje; kaj je komu mari in ker tako do-bro gospodarji, upamo, da se bodo tudi občin-ske doklade znižale. Torej občinski možje, le tako naprej, da pridemo enkrat do tega, da bo prodan ves trg z vsemi občinskimi možmi vred. — Na shodu v nedeljo govori državni poslanec Jožef Gostinčar.

Kamna gorica. Hvala Bogu, volitve so pri kraju in z volitvami je tudi končano mnogo dela, mnogo boja in tudi skrbi. Pri nas z dr-žavnozborskimi volitvami ni bilo nikakih sit-nosti. Brez vsakega volivnega shoda je kora-kalo 110 volivcev S. L. S. na volišče, a preko teh volivcev so prišli le trije Čopi na volišče, a za socialno-demokratskega kandidata se še nihče zmenil ni. A drugače se je zgodilo pri občinskih volitvah, ki so bile 17. m. m. Nastopil je neki vpokojeni orožnik za svoj lastni mandat. Ta je agitiral celih osem dni, hodil je od hiše do hiše, kakor bi prosil ubogajme, a on je prosil le za svoj glas. A pri takih volivcih, ki jih je imel ta mož, ki sliši na ime Ivan Debevc, kaj zaupanja, je bil po trikrat in štirikrat in vselej je prosil, naj njega volijo. A kaj je ta mož? On je pristaš narodne napredne stranke, ki je pred rešitvijo splošne in enake volivne pravice za-trjeval, da je delavec dosti zastopan, da ima dosti pravic, da mu ni treba splošne in enake volivne pravice. Ta mož si je sedaj upal agiti-rati za svoj glas pri naši stranki, pri naših od-ločnih možeh, z agitacijo tega naprednjaka in z agitacijo naše poštene stranke je volivno gi-banje postalo tako živahno zadnje tri dni pred volitvijo, da kamor si stopil, vidil si skupaj zbrane ljudi in njihovi pogovori niso bili drugo kakor volitve. Zadnje tri dni je ta napredni mož tako agitiral, da se je ljudem že kar smilil. Od ranega jutra do večera je bil mož pri delu, ko so ljudje že legli k počitku, zadnji večer pred volitvijo, je ta mož še trkal in kljukal pri vratih, da bi malo poagitiral za svojo osebo, a zastonj. Temu možu se že ni odprlo, ker so ljudje rajši šli počivat. A prišel je 17. julij, ta naprednjak je že zarano na delu za svoje glasove, delal je mož do zadnje minute da so se začele volitve. Naši možje so prišli na volišče in z njimi tudi nekaj naših radovednih mladeničev, ki so ne-strpno poslušali, kako iztečejo volitve. Pa volit-ve se začnejo, gospod Debevc poslušaj, pa za-stonj; mislil je, da bodo naši možje volili njega, pa se je motil. V celem tretjem razredu je ta gospod dobil en cel glas, pa še tega mu je dal brat njegove žene, a še temu je žena napovedala, ko je šel od doma, da ne sme De-bevca voliti; tako je ta mož bil voljen za svoj trud enoglasno v tretjem razredu. A ta na-predni gospod si je zraven svoje agitacije iz-mislil še nekaj in sicer nabral si je cel kup pooblastil, da bi volil z njimi, seveda sam sebe. A da gospod ni vedel, čeprav je bil svoje dni orožnik, ki bi moral vedeti nekaj več zakonov, kakor pa pripusti delavec, da se sme voliti le z enim pooblastilom. Ko je ta naprednjak to iz-vedel, so se mu naši volivci pod nos zakrohota-li, on jo je pa potuhnjeno popihal z volišča in nihče ga ni videl več. Toliko vejo in tako delajo naprednjaki. Naši možje so volili preko njega, tako da mu v drugem razredu še enega glasu niso privoščili, le v prvem razredu mu je neki dobri volivec privoščil svoj glas in nato se je hitro s posmehom raznesla novica po celi občini, da je gospod Debevc dvakrat voljen enoglasno za kamnogoriškega župana. Tako je delavstvo poplačalo temu možu za njegov trud in za večkrat že napravljeno sitnost.

Z lastnimi močmi.

Savško in javorniško delavstvo pozor! V nedeljo, dne 11. avgusta popoldne ob pol 4. uri ima strokovno društvo občni zbor na Savi v društvenih prostorih. Vabijo se vsi člani.

»Strokovno društvo delavcev in delavk ljubljanske predilnice« priredi zabavni društ-

veni izlet dne 11. t. m. na Posavje k »Ruskemu Carju« in tem potom vabi najvljudnejše vse člane in njih družine ter prijatelje društva, da se blagovolijo udeležiti tega izleta. Odhod iz Ljubljane ob 2. uri popoldne. Glede prostorov je dovolj preskrbljeno za slučaj neugodnega vremena. Torej dne 11. avgusta k »Ruskemu Carju«, kdor ljubi priprosto, pa pošteno za-bavo.

Celovec. Prvo tamburaško društvo »Bi-sernica« priredi v nedeljo, dne 11. avgusta t. l. na Bledu v prostorih Ažmanove gostilne kon-cert s plesnim venčkom. Med koncertom šalji-vi kupleti in korijandoli. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina 30 vinarjev. Ker je čisti dobiček namenjen za dobre namene, se prepla-čila hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi va-bi odbor.

Krvoses kapitalizem.

O srečna predilnica ljubljanska! Tako, no, da boste vedeli v čem je naša sreča, podati vam hočem kratko pojasnilo. Kakor vam je znano, imamo v naši ljubljanski predilnici precej dobro obstoječe »Strokovno delavsko društvo«. Vsaki delavec, ki je v »Strokovnem društvu«, katerega delovanje edino to, da se s trdo prisluženimi krajcarji, ki jih pristrada, da jih dá kot članarino v društveno blagajno v ta namen, da dobi ob času dolgo trajajoče bolezni podporo, tako on kakor njegovi sotrpini. Jeli ni to lepo za vsakega poštenega delavca, da pomaga svojemu bližnjemu, ki se nahaja v bedi ob času mučne bolezni, med tem časom, ko je še sam zdrav in pri zaslužku. Če to ni plemenito, potem pa ne vem, kaj naj bi bilo tisto, kar bi naš ljubeznivi mojster A. Brajer spoznal za dobro. Sicer mu delamo nezasluženo čast, da se njegovo ime čita v listu, ki je namenjen za boljše ljudi, kot je njegova malenkost, a upam, da boste dragi bravci že oprostili za enkrat, ker vas zagotavljam, da se s tako kreaturo, kot je on, ne bom več pečal. Da se pečam danes z Brajerjem, ali po domače z Mravlinčarijem, je pa vzrok ta-le: Izgubili smo zopet enega člana našega društva, po ime-nu Jakob Ogrin. Vzela ga je nemila smrt. Skle-nili smo zato, ker je njegova žena vdova z enim nepreskrbljenim mladoletnim sinčkom vsied več mesecev trajajoče bolezni njenega moža v hudi stiski za denar, da bomo, oziroma smo ga nesli k zadnjemu počitku in smo ji s tem prihranili en par kron, ker ji ni bilo treba plačati voznika, ki je tako drag. Ker smo pa pri delu tako razvrščeni, da je težko dobiti za toliko število članov prostost, namreč za 15, je pa neki nadmojster rekel tudi temu Brajerju, mojstru brez delavcev, naj gre tudi on, ker ima najbolj čas, kar je tudi res. Ta pa se je s svo-jega socialno-demokratskega stališča, katerega vedno povdarja, zaničljivo odrezal: »Kaj, barabe bom jaz nosil, tega pa že ne«. Tak socialni demokrat, mislim, da je tudi med njimi edini, ki vsebuje toliko surovosti. Zahvalim se v imenu vsega delavstva gospodu nadmojstru za to, da je pripomogel, da se je pogreb izvršil dostojno in pa tudi za to, da je mojstra brez delavcev primerno podučil, kako da se ima vesti med delavstvom, oziroma proti delavstvu. Zahvaljujem se pa v prvi vrsti slavnemu to-varniškemu vodstvu za naklonjenost, ki jo nam kaže vsikdar s tem, da dá prostost delav-cem, da lahko dostojno spremimo naše drage sotrpine k večnemu počitku. Obenem pa povdarjam, da smo res srečni, da je ta Brajer, o katerem bi lahko pisal celo knjigo, ako bi hotel navesti vsaj deloma vse surovosti, ki jih je doprinesel napram delavstvu v tovarni, da je edin v tovarni in upam, da v Ljubljani tudi, ki živi tako pasje, da se mi gabi pisati o njem, kar počne s svojimi umazanimi ustmi, to bi itak ne mogel verjeti nihče, kdor ima le še tro-hico omike. Za ljudi, njemu enakim, se pač ne izplača pisati, ker jih med Slovenci ni, malaj-sko pa ne znam, čeprav sem prepričan, da ima Alojzij Brajer samo med Malajci sovrstnike, v kolikor je takih, ki so izobraženi po socialno-demokratsko, kakor trdi on o sebi da je, seve-da ga ne prištevam slovenskim socialnim de-mokratom, kajti ti so izobraženi in gotovo ne vem za nikogar, ki bi bil kdaj rekel, da je de-lavec, ki si pošteno služi svoj kruh, kakor si ga je služil naš umrla član Jakob Ogrin skozi 40 let v naši tovarni, da bi bil zato baraba, ker je umrl kot revež. Kakoršno življenje, taka smrt, to si zapomni Brajer. Morda pa boš ti poginil kot baraba, najbrž v kakem hribu na kak praznik ali pa nedeljo, kamor se odteguješ od

izpolnjevanja verskih dolžnosti ter se mesto da greš k maši, zabavaš s tem, da loviš ne-dolžne ptički ter jih trpinčiš in moriš sebi v zabavo, ali pa ti bodo nanosile mravlje tvoj grob, ker jih vedno vničuješ. Vedi, da ne vži-vaš niti toliko časti med delavstvom, kot naj-slabši baraba. Svojo mater si tudi pustil takoj peljati iz hiše, ko je umrla, ker te je bilo groza gledati obraz, ki te je spominjal na vse gorje, ki si ga ji prizadejal v njenem življenju.

Zagorje ob Savi. (Koliko je vreden delavec?) Dne 2. avgusta dopoldne je v »gverkovskem« kamenolomu ubilo oženjenega delavca Janeza Kokec iz Litije. Paznik Janez Taufer uboge kamenolomce tako priganja, da niti tedaj ne smejo prenehati, ko imajo drugi spodaj nujno delo. In tako se je zgodilo, da je pri »bremzanju« ubogi Kokec dobil debel ka-men v prsi, vsled česar je v nekaj trenutkih umrl. Preziranje delavcev se je pokazalo po-sebno v tem, da niti vsled te nesreče niso pre-kinili dela. Med tem, ko je ponesrečenec v rokah par usmiljenih ljudi pojemal v zadnjih vzdihih, so le nekaj metrov proč njegovi tova-riši brezobzirno delali naprej, spuščali kamenje nizdolu itd., kakor bi se ne bilo nič zgodilo. In vendar je bilo uničeno eno življenje, in ena družinica je bila oropana svojega očeta, ki je živela edinole od žuljev njegovih rok. — Ko bi se bila potrla kaka mašina, bi bilo kapitalistom bolj hudo. A za delavca jim je malo mar. — O razmerah v zagorskem kamenolomu bomo drugič še govorili.

Iz okolice celjske. Ako se v kakem privat-nem industrijskem podjetju n. pr. na železnicah, v rudokopih, tovarnah, vrše kake nerednosti, se ponavadi kdo oglasi in predlaga, da se tako, v nerednih odnošajih se nahajajoče podjetje podržavi; češ, država bo že znala nerednosti v gospodarstvu in druge zamotane zadeve re-šiti, oziroma v pravi tir spraviti. Dotični pred-lagatelj pa morda ne slutí, da je celo v držav-nih podjetjih dosti neumnega in nepraktičnega, to pa vsled kratkovidnosti državnih činiteljev, ki so zmožni tudi marsikako slabo pogruntati in s tem hote ali nehote lastni majki državi škodovati. — V celjski okolici n. pr. obstoji državna cinkarna in ta ima neko pogodbo z lastniki kemičnih tovarn, z večkratnimi milijo-narji. Vsled te pogodbe ima državna cinkarna kljub vsi tankovestnosti delavcev kakor tudi gospodov upraviteljev, čim dalje bolj zavoženo gospodarstvo. Z razširjenjem kemične tovarne raste škoda cinkarni, sosebno pa še njenim de-lavcem. Ako je res državi kaj na tem, da svojo snov, takozvano Zinkblendo, tem bolj izkoristi, naj bi to storila sama, a ne pripustila to izko-riščevanje privatnemu kapitalistu. Ako se do-tična kemična tovarna ne podržavi, smemo z gotovostjo trditi, da ima država zgolj nek go-tov namen po nepotrebnem podpirati bogataša, sebi in svojim delavcem v škodo. Vsekakor pri-poročamo državi, da kupi kemično tovarno, in ako bi že ne hotela se ukvarjati s pridelova-njem vsakovrstnih kemično ustvarjenih vrazjih kislic (babje delo), naj dotično ogromno po-slopje preuredi v nekak Krematorium (zavod za sežiganje mrličev), kjer bodo vsled nepre-stanega dela izmozgani in sestradani, telesno in duševno ubiti delavci celjskih tovarn imeli rajsko priliko — mesto v zasluženi pokoj — podati se v ta novodobni zavod, kjer se bodo pod spretnim vodstvom kakega slavnega Sena-torja, njih zakajene in prašne duše kemičnim potom očiščevale in pokoro delale za neprevid-nost avstrijskih državnikov in lakomnost brez-vestnih kapitalistov. Ako se nam delavcem v teh dveh tovarnah v kratkem ne odpomore proti naraščujoči draginji, da bi vsaj svojo mla-dino rešili gotove pogube, bomo vsekakor kon-čno prisiljeni poiskati tisto, nekje zakopano skrinjo zaveze, iz katere bomo dvignili zgo-dovinsko slavna godala — Posaune von Jeriho. Z istimi bomo trobili, da bo bučalo po vsi Av-striji, pribrenčalo do ušes gospoda ministrske-ga predsednika, katerega volja je (soditi ga po njegovem govoru), da se zavaruje delavska družina. — Visokorodni gospodje! Ali se pravi družino zavarovati, ako se delavec kot družin-ski oče vsako nedeljo in praznik brez vsega prenehanja z delom ubija, a za to dobi le borno plačilo, za duševno izgubo malo ali celo nič?! Ali se pravi družino zavarovati, ako se njih očetom kot delavcem vsled draginje sicer ne-kaj poboljška pripozna, kar se jim je vsled tuje kapitalistične manipulacije že davno prej ne-hote odvzelo!?

Okno v svet.

Odlikovanje delavcev in delavke. Kranjski deželni predsednik je podelil častno svetinjo za štiridesetletno zvesto službovanje delavcem Frančišku Stalcu, Frančišku Kožuhu in Janezu Luštreku ter delavki Ani Kožuh v tvornicah Medvodami in Goričane.

Od dela izključeno tobačno delavstvo v Giessnu, Nemčija. Nemški listi se pečajo splošno z dejstvom, ker so izključili od dela giessenski vorničarji svoje tobačno delavstvo. Tvorničarji so trdno zvezani ali organizirani. Dasi pa uživajo podjetniki sami dobrote združevanja, pa ne privoščijo organizacije delavstvu in so zahtevali, da morajo izstopiti tobačni delavci in delavke iz organizacije. Boj traja zdaj že šest tednov. Za od dela izključeno tobačno delavstvo nabirajo že prispevke po celi Nemčiji —

**Tovarna
za stole**

Franceta Švigeljna
na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole
od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.
Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Delavke in delavci pozor!
Najcenejše
dežnike in solnčnike
domačega izdelka
priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti

Josip Vidmar
v Ljubljani
Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4,
Prešernove ulice št. 4.
Popravila točno in ceno.

„Naša moč“
izhaja vsak petek.
Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:
za male 6stopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
1 krat 9 v. petit vrsta, 2 krat 7 v. petit
vrsta, 3 krat 5 v. petit vrsta.

Uredništvo in upravništvo
„Naše moči“
Kopitarjeve ulice št. 2.

Milko Krapeš urar

Ustanov-
ljeno leta
1862.

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe. prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg št. 3, pri železnem mostu
priporoča svojo bogato zalogo

**zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov**

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam
izredno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun
za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH
Edini zavod
za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarija in likanje usnja
na par

**Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.**

Sprejemališče
Šelenburgove ulice št. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata
svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

**novosti v
konfekciji za dame.**

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufaktorni
trgovini:

Češnik & Milavec
(pri Češniku)

Špitalske ulice Ljubljana Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovejše blago**
za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

AUSTRO = AMERICANA

TRIEST NEW-YORK

*Potniki v Ameriko
kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Šmetetka
v Ljubljani Keločvorske ulice 26.
Ššahevrstna Pojasnila dajo se brezplačno*

Ivan Podlesnik ml.
Ljubljana - - - Stari trg št. 10

Priporoča svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene